

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *László Aladár*
Cím: *Gyermekek a törvény előtt.*

Forrás: *Pesti Hírlap*

Bp. (Hely) *1922 VII. 9* (Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Destálvezés
343.121.5

Hely	
Idő	"1922"
Személy	
Helyszám	

Gyermekek a törvény előtt...

Aki az anyját is meglopta. — Eprezés helyett kokszozás. — Tizenhét kiló olaj következményei. — Tercsít visszaküldik a javítóba. — Rósi harudik.

Huszonegyezer ügyet tárgyaltak az idén a fiatakoruak bíróságán. Ijesztő szám ez. Elzúllott gyermekek, aki már fiatal korukban magukban hordják a bűnözés fertőző csiréit. Lopnak, rabolnak, csavarognak, sőt gyilkolnak is ezek a szerencsétlen gyerekek. Állnak dacosan, lesütött szemmel a bíróság előtt, mint a nagyok. Van közöttük sok olyan is, aki már állandó látogató a fiatakoruak tárgyalótermében. A bírák szeretettel foglalkoznak a rosszra hajló gyermekek ügyével és sokszor szinte atyáskodón elnézők. A gyermekbíróság pusztán tárgyalása már sok gyermeket megjavított, a pártfogói jelentés szerint az a fiú vagy leány, aki még nemrég lopás miatt állott a bíróság előtt, most a bíró dorgáló szavait szívére vette és tisztességes gyerek lett belőle. Természetesen vannak sokan, akiknek már ez sem használ. Visszaeső bűnösök lesznek. Javitóba kerülnek, ahol a jó társaságban tökéletes gazemberekké válnak.

Szombaton bevetődtem a gyermekbírósághoz. Tizenöt-husz ügyet tárgyalnak mostanában naponként. A gyermek-vádoltak között sok van olyan, akinek arcában, ezeme sötétjében a legszomorubb jövő prespektívája nyílik. De akad nyíltszemű, megtévedt, gyógyítható bűnös is. A gyermekbírónak pedig kiváló pszichiaternek kell lenni, mert itt a legfontosabb, hogy a gyógyíthatót meg tudja különböztetni a gyógyíthatatlantól.

Néhány tárgyalás, amelyet végighallgattam, meggyőzött arról, hogy a fiatakoruak bírái a leg-humánusabban, a legtapintatosabban végzik nehéz feladatukat.

„Inkább suszter akarok lenni ...

A központi járásbírószágon, főt a harmadik szemet 365. számú tárgyalótermében épen néhány fiatakoru bűnös ügyét tárgyalják. Az emelvényen *Hóry Ferenc* bíró, dr *Villányi Ferenc* ügyész ülnek. A baloldalon foglalnak helyet a bírósághoz beosztott pártfogók: egy nyugalmazott színész és két állami tanító. L. János tizennégy éves gyerek áll a bíróság előtt. Az anyja jelentette föl, mert csavargott és a szekrényéből kettőszáz koronát lopott. A gyerek anyja egyszerű munkásasszony ott ül a tanúk padján. Kék-sárga-zöldesikós bluz van rajta és minduntalan beleszól a tárgyalásba. A fiú szöke, rosszarcu, kiálló pofacsontu, tipikus csavargó egészen bizonyos, hogy felnőtt korában komolyabb bajai lesznek a bírósággal.

— Hát miért loptál, Jancsi? — kérdezi tőle a bíró.

Dacosan lesütli a szemét. Nem felel.

— Nem tudsz felelni? — szól rá az anyja a tanúk padjáról.

— Biciklire és cigarettára kellett a pénz, — böki ki végre a gyerek.

Az anyja megint beleavatkozik a kihallgatásba. Állandóan dorgálja, inti a fiút, a bíróság előtt mutatni akarja, hogy ő milyen szigorú a gyerekekhez és úgy tesz, mintha az elmúlt évek összes nevelési hiányait most akarná pótolni.

— Beszélj hangosan — kiabál a gyerekekre.

— Hát Jancsi, most elmondod majd, hogy milyen módon vitted el azt a kétszáz koronát — kezdi újra a bíró.

— Beszélj! — kiált vésztiósló arccal az any-

ja, mire a bíró türelmé is elfogy és rendre inti az asszonyt.

A gyerek nagynehezen elmondja, hogy a pénz a szekrényben volt és mikor az anyja nem volt otthon, fölnyitotta a szekrényt. Kétszáz koronát talált benne. Abból biciklizett, cigarettázott és mo-ziba ment.

— Mi akarsz te lenni? — kérdezi a bíró.

— Suszter, — feleli határozottan a gyerek.

— Ez szép foglalkozás. Jancsi, de most javítóba küldönk, mert loptál. Akarsz javítóba menni?

— Nem, *Inkább suszter akarok lenni ...*

— Voltál te már büntetve, Jancsi?

— ~~Soha! — kiált a gyerek büszkén~~

Tizennégy éves és még nem volt büntetve. Erre illik csak büszkének lenni. Az anyja is úgy néz a bíróra, mintha díszoklevelet várna ezért tőle.

Azonban baj van. A bíró valami komoly írásból megállapítja:

— Jancsi, te már itt jártál egyszer a bíróságnál ...

— Ja, az semmi, annak nem én voltam az oka. A Jóskaék bemásztak a Schlick-Nicholson-gyárba vasat lopni és én kint vigyáztam az utcán, hogy nincs-e sztrül ...

— Ez neked semmi?

A fiú csöndben szípig, de nem felel.

Az anyját hallgatják ki. Ő kérte, hogy a fiút helyezték el javítóba, mert ő, mint a bírónak mondja, nem akar semmit, csak azt, hogy a gyerek mire felnő, tisztességes legyen.

— Sokáig elcsavargott a fiú? — kérdezi a bíró.

— Oh nem, — tiltakozik az asszony, — olyan sokáig soha. Hiszen nem rossz gyerek ez ... *Ha megéhezik, mindig hazajön ...*

Az ügyész és a bíró néhány szót váltanak, azután a bíró a magyar állam nevében kihirdeti az ítéletet. A fiút dorgálásra ítélik, egy évi próbára

bocsátják, ez alatt ellenőrizni fogják a bírósághoz beosztott pártfogók útján.

— Megértetted? — kérdezi a bíró. — Ha egy év alatt megjavulsz, akkor jól van, de ha megint idehoznak, akkor könyörtelentül a javítóba kerülés. Most az egyszer még hazamehetsz.

Az anya a fiát nézi és még egyszer utoljára bemutatja, hogy milyen jól tud gyereket nevelni.

— Hallottad? — mondja szigorú arccal. — Köszönd meg szépen a bíró urnak . . .

Jóska kokszot lopott.

Az újabb vádlott tizenkét éves. Nagy haja belecsapzik a homlokába, ócska katonablúz és óriási, lötyögő nadrágot visel. Nem mer a bíróra nézni, mialatt beszél, a szoba padlózatáról egy pillanatra sem veszi le tekintetét. Ujjaival nadrágja varrásán babrál idegesen, ép olyan, mint egy leckéjét nem tudó gyerek a tanító előtt. Az ő anyja is ott van. Ünneplőbe öltözött. Szürke ruhát és sárga selyemkendőt visel.

— A mamának azt mondtam, hogy eprezni megyek, — feleli a bíró kérdéseire. — A többi gyerekek mi tőlünk hívtak a vasúthoz kokszért . . . Én is elmentem.

— Aztán te mennyit vittél?

— Negyven kilót.

— És elbirtad?

— El, mert csak szemétkoksz volt.

— Jóska, Jóska, — pirongatja a bíró, — miért csinálsz ilyent? Azért, hogy a többiek lássák, hogy te milyen bátor fiu vagy, ugy-e?

— Igen . . .

— Az anyád egy kicsit szigorubb lehetne hozzád.

— Kérem, — szólal meg az asszony, — én rém szigorú vagyok.

A rém szigorú anya közben nagy aggodalommal tekint a fiára, hogy valami baja ne essék a bíróságon.

— Miért nem ügyel jobban a gyerekre? — fordul hozzá a bíró.

— Most majd *ügyelni* fogok . . .

Hamarosan kész az ítélet. Egy évi próbára bocsátják.

— Te most, mint rossz gyerek, itt nyilván vagy tartva, — magyarázza a vádlottnak jószágos hangon a bíró — és ha legközelebb valamit teszel, akkor elküldünk a javítóba . . . Jó lesz?

A gyerek nem felel.

— Na, mit szósz majd ahó? — kérdezi tőle az anyja.

Tizenhétéves kamasz dorgálást kap.

Erős, markos legény. Az anyja szintén magas, erős asszony. Apró gyereket szoptat a bíróság előtt és közben látható félelemmel néz a bíróra. Szé-

meivel szeretettel csúng a fián, fél, hogy valami baja esik. Allandóan fölugrik és a fia helyett felel, míg a bíró rendre nem inti. Attól kezdve csendben ül és kimeresztett szemmel, aggodalommal ügyel a fiu minden egyes szavára.

A fiu büne az, hogy egy csónakot a Dunán ellopott. A csónakban tizenyolc kiló olaj volt. Ezt barátaival együtt eladta. Neki százhusz korona jutott.

— Mi a foglalkozásod? — kérdezi a bíró.

— Halász vagyok . . .

— Na látod, ez szép foglalkozás, hát miért lopsz? Tudjad, hogy idegeneké az a csónak. Miért nem jelentetted be?

— Ölég, ha más bejelentette . . .

— Hohó, téged nem jelentettek be. — Téged följelentettek. Most mit csináljak veled? Elküldjélek javítóba?

Az anya fölugrik és kétségbeesetten szól oda:

— Ó a családfőntartó . . .

Nagyhirtelen elmondja, hogy tíz gyereke van és özvegy. Ez a fia a legidősebb.

— Volt egy huszonkét éves fiam, — mondja sirva, — tavaly a barátai szerelemből agyonlőtték. Van még egy huszonegy éves fiam, de az *nem számít*, mert tüdővésztes.

A bíró és az ügyész tanácskoznak. Tíztagú család és ez a fiu a családfőntartó. Nagy szó ez. A bíró megkérdezi a pártfogót, aki kint járt a vádlott lakásában, hogy nincs-e a fiu züllésnek kitéve.

— A Babér-utcában laknak. Ott bizony ki van téve a züllésnek . . .

Mivel hebizonyosodik, hogy tényleg ő tartja az anyját és a testvéreit, csak dorgálásra ítélik. Mehet haza.

Az anyjának arca ragyog a boldogságtól.

— Kezeit csókolom, köszönöm szépen — há-lálkodik tízszer is a bírónak.

Pistát a gazdája megverte.

A fiatalkorúak bíróságán a 352. szobában Németh Péter kir. törvényszéki bíró hallgatja ki a rendőrségtől előállított újabb ifju bűnösöket. Jószágos türelemmel, szinte atyáskodva beszélget a gyerekek-vádlottakkal, akik előtte elvesztik minden félelmüket és bizalommal mondanak el neki mindent, ami szívüket nyomja.

T. István 15 éves, kék ing van rajta. Rongyos nadrágja szíjjal és spárgával van megkötve. Lakatosianonc. Öt elemít és két polgárit végzett. Két évvel ezelőtt már volt a bíróságnál, akkor javítóba küldték. Onnan már kiszabadult és egy lakatoshoz került inasnak.

— Mi az Pista, miért vagy megint itt? —

kérdi a bíró.

— Mert a nyugatnál aludtam . . .

— Miért aludtál te a nyugatnál?

— Mert megszöktem a mesteremtől . . .

— Ejnye, Pista, Pista, aztán miért szöktél meg?

— Mert megvert . . .

— Megvert? Aztán miért vert meg?

— Mert be volt rugva . . .

— Nincs neked jó helyed? — kérdezi a bíró.

— Nincs. *Hebven koronát kapok egy hétre . . .*

A bíróság az eljárást megindítja. Megvizsgálja az esetet és ha kiderül, hogy a Pista gyerek igazat mondott, akkor más mesternél helyezik el.

Apróbb ügyek.

Egymás után jönnek a fiatal vádlottak. K. József megszökött a javítóból. Elfogták és most visszavizsgálják. Férfiasan veszi tudomásul, sarkon fordul és megy. F. Miklós tizenhat éves szerelőinas. Zöld kabát, zsakett nadrág és piros harisnya van rajta. Egy Conti-utcai vendéglőben mulatott *hölgyekkel*. Nem tudta magát igazolni a rendőrnek és ezért hozták ide. Kellő igazolás után elbocsátják. H. Rózsi. Mocsos kis cselédkülsőjű leány. Ridi-kült és egy csomó kék szerpentint szorongat a kezében. Csavargás miatt hozták be. Szemelláthatóan hazudik, lehetetlen meséket mond el egy cigányasszonyról, csábító urakról.

— Nem is hittem volna, hogy te ennyit tudsz hazudni, Rózsi — mondja a bíró.

— Én kérem, *isbonyire* az igazat szoktam mondani . . .

Lent az utcán az egyik fiatal vádlottal és szigorú anyjával találkozom. Az asszony cseresznyét vásárol a gyerekeknek és most már nem olyan szigorú, mint fönt a bírónál. Szerető oldalpillantásokkal méricskéli a fiut. Büszke rá. Nem is csoda: ilyen fiatal és már is volt bíróság előtt . . .

László Aladán.